

PROVINCIALE GRONINGER MOLENCOMMISSIE

MARTINIKERKHOF 14

TELEFOON 05900-28041

ONDERWERP

korenmolen te
Ennumatil

(139)

AAN:

De Heer Burgemeester der gemeente Zuidhorn
Gemeentehuis
Z u i d h o r n

- 3 MEI 1963

Hierbij vragen wij uw aandacht voor het volgende.

De korenmolen te Ennumatil, die in de inventarisatielijst van bestaande windmolens in de provincie Groningen als „belangrijk“ is gewaardeerd, is al jaren in verval, zoals u genegezaam bekend zal zijn. Dit wordt door onze commissie betreurt, daar deze molen aan het dorp Ennumatil een karakteristiek silhouet verleent, iets dat in de huidige tijd steeds zeldzamer wordt. Het is daarom dat wij ons thans tot u wenden met een uiteenzetting van de huidige toestand en met het verzoek u hierin te verdiepen, te meer daar het onze commissie lijkt dat een redelijke kans aanwezig is om tot restauratie te komen.

In 1961 is door de heren Streuper en Doedens van onze commissie een begroting opgezet voor het herstel van de molen. Deze begroting sloot op een bedrag van f 8330,--. In verband met de gevolgen van de laatste winters lijkt het verstandig dit bedrag te verhogen tpt f 9000,--. Hiermede is de molen dan weer in maalvaardige staat gebracht.

De molenaar-eigenaar J.A. Hummel is bereid de molen aan de gemeente te verkopen voor een prijs van f 7000,--. Alhoewel bezwaren kunnen worden ingebracht tegen deze aankoop door de gemeente menen wij, gezien de voorbeelden die hiervan bestaan, dat deze bezwaren niet van overwegende aard zijn. Het bedrag van f 7000,-- lijkt hoog. Daar staat echter tegenover, dat de molenaar bereid is een redelijke huur te betalen nl. f 7,-- per week, zijnde ca. 5% 's jaars van de koopsom.

Wanneer de financiële zijde op grond van de gemeente cijfers wat nader wordt bekeken, dan blijkt het volgende.

In de f 9000,-- restauratiekosten mag in ieder geval worden verwacht 40% subsidie van het rijk en 10% van de provincie. Daarnaast mag verwacht worden dat van ander subsidiërende lichamen zoals b.v. het Kammingafonds, de A.N.W.B., de vereniging „De Hollandische Molen“ toch ook een bedrag van ca f 1000,-- ontvangen zal kunnen worden. Van de restauratiekosten zou dan ca f 3500,-- voor de gemeente blijven.

Wanneer het verder mogelijk zou blijken om voor de aankoop door middel van een inzameling b.v. f 500,-- uit het dorp te verkrijgen, dan zou voor de aankoop en de restauratie tezamen f 10 000,-- ten laste van de gemeente blijven. Er kan nog worden bedacht in hoeverre het mogelijk is de gemeente Leek hierbij te betrekken. De onderhavige molen ligt nl. bijna op de grens van de beide gemeenten. Van een dergelijke vorm van

- samenwerking -

samenwerking is ook sprake tussen de gemeenten Bellingwolde en Vlagtwedde ten aanzien van de korenmolen te Veelerveen.

Het onderhoud van de molen kan worden geschat op ca f 800,-- per jaar. Op grond van de subsidiëring in de onderhoudskosten van werkende molens, waaronder deze zeker zal vallen, wordt hiervan door het rijk en de provincie tezamen 50% betaald. Het resterende gedeelte van dit bedrag wordt voor een zeer groot gedeelte gedekt door de huur die de molenaar wil betalen.

Wij geven u in overweging de onderhavige restauratie nog eens in het licht van het vorenstaande te besien en te trachten hiervoor de medewerking van de gemeente Zuidhorn te verkrijgen.

Zuidhorn

De technische commissie van de Provinciale Groninger Molencommissie, voor deze de hoofdingenieur van de Provinciale Waterstaat:

M. J. S.

(N. Oostinga)

P

Provinciale Waterstaat van Groningen

Nr. 3755

GRONINGEN,
Martinikerkhof 12

20 mei 1963.

BIJLAGEN { terug 2
 { nieuw -

verzonden:

20 mei 1963

Bericht op brief Rijksdienst voor de Monumentenzorg
d.d. 5 januari 1962 nr.119.674

ONDERWERP: Korenmolen te Enumatil.

Bij de nevenvermelde, hierbij teruggaande brief zendt de wnd. hoofddirecteur van de rijksdienst voor de monumentenzorg om bericht en raad een verzoek van J.A.Hummel, molenaar te Enumatil om vergunning tot het slopen van zijn korenmolen aldaar.

Naar aanleiding hiervan delen wij U het volgende mede.

In het afgelopen jaar heeft de technische commissie meerdere keren contact opgenomen, zowel met de moleneigenaar als ook met de burgemeester van de gemeente Zuidhorn, om te trachten het slopen van de onderwerpelijke molen te voorkomen. Hoewel deze besprekingen tot resultaat hebben gehad, dat de eigenaar bereid werd gevonden de molen aan de gemeente Zuidhorn te verkopen voor f.7.000,- en na restauratie deze van de gemeente te huren voor f.350,- per jaar was hiermede eind vorig jaar het gevaar nog niet bezworen, daar door de gemeente Zuidhorn geen belangstelling werd getoond. Na nieuwe besprekingen enige tijd geleden is echter gebleken dat b.en w. thans niet meer geheel afwijzend tegenover de hiervoren geschetste oplossing staan. In dit stadium komt het ons gewenst voor om de aangevraagde sloopvergunning voorlopig nog niet te verlenen.

Wij geven U in overweging de rijksdienst voor de monumentenzorg voor zoveel nodig van het vorenstaande in kennis te stellen.

Namens de T.C.
de hoofdingenieur van de
provinciale waterstaat:

Aan

de heer secretaris van de
Prov.Gron.Molencie
B.Jongsma,

Provinciehuis,

G r o n i n g e n .

typ.W.
coll.

W. Jongsma

ref. 143
molen 139

AFSCHRIFT.

Bijlage nr. 1134
Aan de gemeenteraad
Zuidhorn, 18 sept. 1963.

Nr. 10
Onderwerp:
Aankoop en
restaurantie
korenmolens
Enumatil

Reeds meerdere malen is door Uw Raad de aandacht van ons College gevraagd voor de in verval zijnde korenmolens te Enumatil, toebehorende aan de heer J.A. Hummel, wonende de Schans 16 te Enumatil.

Pogingen om de eigenaar te bewegen tot een verantwoorde restauratie te komen hebben evenwel schipbreuk geleden en resulteerden in december 1961 in het aanvragen van een sloopvergunning voor het geval van overheidswege geen maatregelen-aankoop en restauratie- werden genomen.

Ook de Provinciale Groninger Molencommissie heeft zich het lot van deze molen aangetrokken gezien onder meer een schrijven van deze commissie, ingekomen 4 mei 1963 waarin de aandacht van ons College wordt gevraagd voor het volgende. "De korenmolens te Enumatil, die in de inventarisatielijst van bestaande windmolens in de provincie Groningen als "belangrijk" is gewaardeerd, is al jaren in verval, zoals U genoegzaam bekend zal zijn. Dit wordt door onze Commissie betreurt, daar deze molen aan het dorp Enumatil een karakteristiek silhouet verleent, iets dat in de huidige tijd steeds zeldzamer wordt.

Het is daarom dat wij ons thans tot U wenden met een uiteenzetting van de huidige toestand en met het verzoek U hierin te verdiepen, te meer daar het onze commissie lijkt dat een redelijke kans aanwezig is om tot restauratie te komen. In 1961 is door de heren Streuper en Doedens van onze commissie een begroting opgezet voor het herstel van de molen. Deze begroting sloot op een bedrag van f. 8330,--. In verband met de gevolgen van de laatste winters lijkt het verstandig dit bedrag te verhogen tot f. 9000,--. Hiermede is de molen dan weer in maalvaardige staat gebracht. De molenaar-eigenaar J.A. Hummel is bereid de molen aan de gemeente te verkopen voor een prijs van f. 7000,--. Alhoewel bezwaren kunnen worden ingebracht tegen deze aankoop door de gemeente menen wij, gezien de voorbeelden die hiervan bestaan, dat deze bezwaren niet van overwegende aard zijn. Het bedrag van f. 7000,-- lijkt hoog, Daar staat echter tegenover, dat de molenaar bereid is een redelijke huur te betalen nl. f. 7,-- per week, zijnde ca. 5% 's jaars van de koopsom.

Wanneer de financiële zijde op grond van de genoemde cijfers wat nader wordt bekeken, dan blijkt het volgende. In de f. 9000,-- restauratiekosten mag in ieder geval worden verwacht 40% subsidie van het rijk en 10% van de provincie. Daarnaast mag worden verwacht dat van andere subsidiërende lichamen zoals b.v. het Kammingafonds, de A.N.W.B., de vereniging "De Hollandsche Molen" toch ook een bedrag van ca f. 1000,-- ontvangen zal kunnen worden. Van de restauratiekosten zou dan ca f. 3500,-- voor de gemeente blijven.

Wanneer het verder mogelijk zou blijken om voor de aankoop door middel van een inzameling b.v. f. 500.-- uit het dorp te verkrijgen, dan zou voor de aankoop en de restauratie tezamen f. 10000.-- ten laste van de gemeente blijven. Er kan nog worden bedacht in hoeverre het mogelijk is de gemeente Leek hierbij te betrekken. De onderhavige molen ligt nl. bijna op de grens van de beide gemeenten. Van een dergelijke vorm van samenwerking is ook sprake tussen de gemeenten Bellingwolde en Vlagtwedde ten aanzien van de korenmolen te Veelerveen.

Het onderhoud van de molen kan worden geschat op ca f.800.-- per jaar. Op grond van de subsidiëring in de onderhoudskosten van werkende molens, waaronder deze zeker zal vallen, wordt hiervan door het rijk en de provincie tezamen 50% betaald. Het resterende gedeelte van dit bedrag wordt voor een zeer groot gedeelte gedekt door de huur die de molenaar wil betalen.

Wij geven U in overweging de onderhavige restauratie nog eens in het licht van het vorenstaande te bezien en te trachten hiervoor de medewerking van de gemeente Zuidhorn te verkrijgen."

Dit schrijven is voor ons College aanleiding geweest om ons tot de gemeentebesturen van Leek en Oldekerk te wenden met het verzoek om mede te delen of, gelet op de ligging van deze molen in de onmiddellijke nabijheid van de grenzen van hun gemeenten, zij bereid zijn bij aankoop en restauratie door de gemeente Zuidhorn in de jaarlijkse exploitatiekosten van de molen bij te dragen.

Het verheugt ons U te kunnen mededelen, dat de gemeente Leek bereid is gebleken 40% van bedoelde exploitatiekosten voor haar rekening te nemen en de gemeente Oldekerk 10%.

Gelet op het hierboven vermelde schrijven van de Provinciale Groninger Molencommissie en de terzake toegezegde en te verwachten bijdragen in aankoop-, restauratie- en exploitatiekosten zijn wij van mening, dat het thans verantwoord en in het belang dezer gemeente moet worden geacht dat tot aankoop en restauratie van de onderwerpelijke molen wordt besloten.

Wij stellen U derhalve voor te besluiten:

- 1e van de heer J.A. Hummel te Enumatil aan te kopen bedoelde molen met erf voor de prijs van f. 7000.--;
- 2e deze molen aan de heer J.A. Hummel voormeld te verhuren, voorlopig tot 1 mei 1965 voor de prijs van f. 7.-- per week;
- 3e de in het schrijven van de Provinciale Groninger Molencommissie bedoelde subsidie en uitkeringen aan te vragen en bij toekenning te accepteren;
- 4e op de gemeentebegroting voor het dienstjaar 1962 de nodige bedragen te ramen en daarbij een afschrijvingstermijn aan te houden van 10 jaren.

Burgemeester en Wethouders van Zuidhorn,

A.W. Stronkhorst ,burgemeester

R. Reinalda ,secretaris.

Sha Daddens.
49

Provinciale Waterstaat van Groningen

Nr. 8708.

GRONINGEN, 22 november 1963.

BIJLAGEN { terug 3.
 { nieuw -

verzonden:

Bericht op kantbesch. Ged. Staten
d.d. 1 november 1963, nr. 19.336, 3e afd.

ONDERWERP: gemeente Zuidhorn; aankoop
windkorenmolen.

De met de nevenvermelde kantbeschikking hierbij gaande stukken betreffen het besluit van de raad der gemeente Zuidhorn van 27 september 1963 om de windkorenmolen te Ennematil aan te kopen voor de som van f. 7000,-.

Blijkens de toelichting aan de raad heeft de provinciale Groninger molencommissie bij haar brief van 4 mei 1963 de aandacht van burgemeester en wethouders gevraagd voor deze molen. In dit schrijven worden enkele cijfers over de aankoop, restauratie, subsidies enz. genoemd waaruit blijkt dat tenslotte een bedrag van f. 10.000,- voor rekening van de gemeente zal komen. Op grond hiervan heeft genoemd college contact gezocht met de gemeentebesturen van Leek en Oldekerk, hetgeen tot resultaat heeft gehad dat deze gemeenten bereid zijn gevonden respectievelijk 40% en 10% van de jaarlijkse exploitatiekosten voor haar rekening te nemen.

Naar aanleiding van het vorenstaande moge het volgende dienen. De onderhavige molen is één der weinige nog bestaande korenmolens in het Westerkwartier. Ze verkent, zoals ook door de provinciale Groninger molencommissie in haar voren genoemde brief is gesteld, aan het dorp Ennematil een karakteristiek silhouet, dat in de wijde omtrek zichtbaar is. In de inventarisatielijst van windmolens in de provincie Groningen van genoemde commissie is de uit 1907 daterende molen dan ook als belangrijk geklasseerd.

De molen is thans in verval, hetgeen gezien het vorenstaande ernstig moet worden betreurd. Elke mogelijkheid om tot herstel in de oude luister te komen, dient te worden aangegrepen.

De gemeente Zuidhorn heeft thans het plan om de molen aan te kopen en te laten herstellen. Verheugend hierbij is, dat de gemeente Leek en Oldekerk hebben toegezegd in de jaarlijkse exploitatiekosten te willen bijdragen, waardoor de financiële

Aan
Heren Gedeputeerde Staten
der provincie

GRONINGEN

gevolgen van de eventuele aankoop zeer veel aantrekkelijker worden.

Gezien de staat waarin de molen thans verkeert is de prijs van f.7000,- redelijk en lijkt de aankoop door de gemeente alleszins verantwoord. Omtrent de grootte van de restauratiekosten onthoud ik mij van een oordeel, daar molenherstel een zeer apart karakter heeft. Wanneer het herstel van deze molen aan de orde komt zou u zich hieromtrent nog eens met de molencommissie kunnen verstaan.

Op grond van het vorenstaande heb ik de eer uw college in overweging te geven het raadsbesluit van de gemeente Zuidhorn tot aankoop van de windkorenmolen te Ensumatil goed te keuren.

De directeur-hoofdingenieur
van de provinciale waterstaat:

Aha Doedens

Provinciale Waterstaat van Groningen

Nr. 9753

GRONINGEN, 9 december 1963.
Martinikerkhof 12

BIJLAGEN } terug
 } nieuw begroting.

verzonden:

Bericht op

ONDERWERP: restauratie windkorenmolen
te Snunatil.

In verband met uw aan het college van gedeputeerde staten gerichte verzoek om goedkeuring van het raadsbesluit tot aankoop van de windkorenmolen te Snunatil heeft onze commissie op 22 november j.l. de betreffende molen nog eens bezocht om de in oktober 1961 opgestelde begroting te controleren. Aanleiding hiertoe was onder meer de omstandigheid dat de molen de laatste jaren op verschillende plaatsen open was. Onze ervaring is, dat juist dan de verwerking door weer en wind van verschillende delen zeer snel gaat. Bovendien is rekening gehouden met een stijging van de lonen en prijzen.

We zijn tot de conclusie gekomen dat de herstelwerkzaamheden nu, in tegenstelling met een mededeling daaronter in een in mei van dit jaar aan de burgemeester gerichte brief, een bedrag zullen vorderen van f.14.900,-. Hierin is een bedrag begrepen voor onvoorziene uitgaven. Het herstel van de roeden is echter nog *pro/memorie* gesteld; een definitief oordeel hierover kan pas worden gegeven als de roeden op de grond liggen.

Wanneer het verzoek tot aankoop van de molen wordt goedgekeurd, willen wij uw college in overweging geven de subsidies aan te vragen op grond van het voren genoemde bedrag.

De financiële opzet zou er dan als volgt kunnen uitsien:

rijk	40 % van f.14.900,-	f. 5.960,-
provincie	10 % van f.14.900,-	" 1.490,-
		<u>overbrengen...f. 7.450,-</u>

Aan
het college van burgemeester
en wethouders der gemeente Zuidhorn,
Gemeentehuis,
ZUIDHORN.

typ. ER
coll. 2

	overgebracht f.	7.450,-
gemeente Leek 40 % van f.7.450,-	"	2.980,-
gemeente Oldekerk 10 % van f.7.450,-	"	745,-
gemeente Zuidhorn 50 % van f.7.450,-	"	3.725,-
		<hr/>
	totaal.....f.	<u>14.900,-</u>

Hierbij merken wij nog op, dat er nog mogelijkheden tot het aanvragen van subsidie bestaan bij het Kanninga-fonds en het Prins Bernhardfonds.

Wij meenden goed te doen uw college, onder overlegging van een gespecificeerde begroting van het vorenstaande in kennis te stellen.

Namens de technische commissie van de provinciale Groninger molencommissie,
de hoofdingenieur van de provinciale waterstaat: